

TIDNINGEN
SLÄKTDATA

Medlemsblad för Föreningen SLÄKTDATA

Nr 1 2002

Om släktporträtt

Krogarna i Gamla Göteborg

Historiska porträtt i bild och textarkiv

Så här använder du datorn till dina fotografier - del 3

Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle

Tidsbegränsning av styrelseuppdraget

Nya stadgar - äntligen

Om släktporträtt

I det dagliga livet är nog få ting som på det samma sätt som släktporträttet bekräftar samhörigheten med det förgångna. I snart sagt varje hem bereds det plats åt någon anförvant bortom tid och rum, oftast i fotografiets form men ibland - särskilt längre tillbaka - i olja eller andra konstmässigare utföranden. De avbildade träder fram ur minnenas värld eller historiens mörker, och under ordlösa samtal - självfallet inom givna ramar - möts blickar från släktingar ur skilda generationer. Allt verkar trivsamt igenkännande och för en kort stund är betraktaren höjd över nuet. Porträttet av en anfader står onekligen som sinnebild för närhet, trygghet och kontinuitet - egenskaper som i förening med ett äkta engagemang bär upp en inneboende släktkänsla.

Det fysionomiska uttrycket förblir naturligtvis starkt och betydelsefullt för dem som en gång har känt den avbildade eller rentav levt med denne, medan porträttet för dem som saknar personliga upplevelser kan rymma andra, möjliga främst estetiska värden.

De tidigaste exemplen på porträttkonst kan hämtas från antiken. En från början idealiserad personbild blev under den romerska kejsartiden alltmer individualiserad och verklighetsanpassad. Av någon anledning tycks intresset för denna typ av bildmotiv i det närmaste helt ha saknats under den äldre medeltiden för att därefter ta ny fart. Insmugna i kyrkorummets prydnader röjs emellanåt avbildningar av profana gestalter, möjligen någon mecenat eller t.o.m. upphovsmannen själv. Men porträttkonsten med dess psykologiska djup och måleriska kvaliteter utvecklades särskilt under högrenässansen, samtidigt som porträttminiatyren blev en omtyckt variant av tavelmåleriet. De stora europeiska mästarna vid denna tid kom naturligtvis i hög grad att tjäna som förebilder och inspiratörer för andra konstskapare.

Frånsett den rent skulpturala sidan är det nog så att porträttet från äldre tider vanligen förknippas med måleriet, främst gestaltat i olja men också baserat på andra färgtekniker. Förmodligen är det målningen som står i förgrunden när Anna Maria Lenngrens i sin satiriska dikt "Porträtterna" låter änkenåden -

högfärdig och fylld av ståndsfordomar - erinra kammarpigan om sin högvälborna ätt, placerad i salens olika tavelramar. Men när Povel Ramel mer än 150 år senare på ett dråpligt sätt besjunger "Släkthuset" och dess porträtt så inryms nog också fotografiet i lyssnarens föreställningsvärld. Så här avhandlar han de avbildade anfäderna, om någon till äventyrs skulle ha glömt dem:

Nu i ett rum hänger farmors farfar kvar

I en ram skänkt av mormors morbrors far

Och i hallen står ännu blid och tyst
Halva morfars farmors mormors marmorbyst.

Att flerfaldiga originalbilden är en gammal tanke. Målarna ägnade sig ibland åt att helt eller delvis efterbilda egna verk - i form av s. k repliker eller varianter - men det hände också att sentida kollegor målade av deras original, varvid en kopia blev till. Med nyare teknik går det tämligen lätt att exakt kopiera målningar och sannolikt blir det allt vanligare att samme inramade anfader kommer att hänga på väggen inte bara i ett hem utan i flera ätteläggars.

Fotografiets uppkomst daterar från 1840. Många porträttmålare och för den delen också miniatyrmålare gick över till den nyvunna tekniken, medan andra bildskapare såg det nya uttryckssättet som ett hot mot den konstnärliga friheten. Det sades t. o. m. att en del fotografier höll på att bli verkligare än verkligheten själv. Till råga på allt blossade ofta stridigheter upp mellan amatörer, yrkesfotografer och rena bildexploatörer. Redan efter ett drygt decennium föredrog många målare att i stället för modellen använda fotografiet som förlaga. Och mot slutet av 1850-talet skedde ett genombrott för framställningen av s. k. visitkort. Detta innebar att många personer också från de lägre samhällsskikten fick råd att låta sig avporträtteras, dessutom med en teknik som alltmer finslipades och i princip medgav en obegränsad produktion. Men mot slutet av samma sekel sökte man på fotografisk väg efterlikna grafiken, varvid olika kopieringsmetoder - däribland oljetrycket - genom manuella ingrepp ofta kom att missbrukas.

Om man betraktar någon annans

släktporträtt från fototeknikens barn- dom så kan man nästan studsa till av den omisskännliga likheten mellan den porträtterade och ens egen anfader, fotograferad vid samma tid. Det är inte bara klädedräkten, ljussättningen och dekoren som är densamma. Också frisyren, ja rentav kroppsspråket tycker man sig många gånger - och särskilt ofta på visitkorten - känna igen från egna gamla fotoalbum. Det är först när anletsdragen skärskådas som misstagit står klart.

Men den moderna utvecklingen, inte minst inom fototekniken, har å andra sidan lett till en sådan mångfald i motivval och framställningssätt att det knappast längre går att uppfatta porträttet som något entydigt begrepp; numera anser sig konstutövare i nonfigurativa alster kunna fånga mänskliga känslouttryck och anletsdrag. Släktdatas uppskattade styrelsemedlem och tidningsmakerska, Charlotte Börjesson, har i tal och artiklar illustrerat hur dagens datateknik kan utnyttjas för att också ge den föreställande konsten ett nytt ansikte, särskilt vad angår släktofotona. Åtminstone i detta avseende behöver vi inte misströsta...

Under 1900-talet tjänade porträttet vid ett flertal tillfällen rent vetenskapliga syften såväl inom antropologin som på det kriminaltekniska fältet. Det kunde gälla att identifiera personen på en porträttmålning eller att - i motsatt riktning - finna sambanden mellan ett likfynd och någon försvunnen person med ett efterlämnat ansiktsfoto. Kraniets likhet med porträttet blev här utslagsgivande. Från genealogisk synpunkt bör tilläggas att man med ledning av kraniet från kung Erik och porträtt på några närskylda sökt utröna hur pass verklighetstroga porträtten var. Att den avbildade förr ansågs svara mot vissa ideal tvingade självfallet den som förde penseln att allt som oftast blunda för en besvärande sanning.

Porträttet genom tiderna har en given plats i vår nationella kultur. Detta visar inte minst de porträttsamlingar som finns i offentlig miljö. Likaså kan biografiska verk över män och kvinnor under historiens lopp ge en god bild av "personen bakom namnet", allt speglat i sin tids anda. Men detta är en annan historia!

SLÄKTDATA

Är en ideell förening för släkt- och datorintresserade. Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma. Föreningen verkar också för att framställa dataregister över födda, vigda, döda till låg kostnad.

Föreningen upptar medlemmar från hela Sverige och övriga nordiska länder.

Styrelsemedlemmarna finns upptagna på denna sida.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar *Tidningen SLÄKTDATA*.

Prenumerationsavgiften för *Tidningen SLÄKTDATA* är 125 kr per år.

Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens **postgiro 410 40 40 – 3**

Föreningens adress är:
SLÄKTDATA
c/o Gösta Dryselius
Nedergårdsgatan 18
416 54 GÖTEBORG
gostad@algonet.se

Internet

Föreningens hemsida:

<http://www.slaktdata.org>

Tidningen SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. Redaktionskommittén förbehåller sig rätten att redigera insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in gratis i mån av plats.

Nästa manusstopp

1 maj 2002

Nästa medlemsmöte hålles

Lördagen den 13 april kl. 11.00

På IOGT-NTOs Nordengården,
Stockholmsgatan 16, Göteborg

ISSN 1102-7894

Styrelse för SLÄKTDATA 2000-2001

Ordförande	Hans Hjortsjö hans.hjortsjo@hgg.dom.se	Åkraberg 430 22 Väröbacka Telefon 0340 – 66 04 01 Tel. arb 031 – 701 12 60
Vice ordförande	Björn Bergdahl bjorn@ibbab.se	Hällesås 6452 427 51 Billdal Telefon 031 – 91 07 87 Fax 031 – 91 14 14
Sekreterare	Håkan Hansson hakan@scansigma.se	Uppegårdsvägen 1 426 69 Västra Frölunda Telefon 031 – 29 75 71 Fax 031 – 29 75 71
Kassör, red. led.	Gösta Dryselius gostad@algonet.se	Nedergårdsgatan 18 416 54 Göteborg Telefon 031 – 84 34 08 Fax 031 – 84 34 08
Ledamot och Tidningsmakare	Charlotte Börjesson charlotte.borjesson@telia.com	Tenorgatan 8 421 38 Västra Frölunda Telefon 031 – 47 80 93
Suppleant	Kent Edvinsson	Blacktjärngatan 5b 416 78 Göteborg Telefon 031 - 21 15 59
Suppleant	Björn Jönsson	Ulvedalsgatan 31 442 43 Kungälv Telefon 0303 - 189 04
Redaktionsled.	Lars Hellgren lars.hellgren@mbox300.swipnet.se	Sparvvägen 7 434 96 Kungsbacka Telefon 0300 – 213 33
Redaktionsled.	Per Liljeström per.lilje@swipnet.se	Vänskapen 3 e 443 34 Lerum Telefon 0302 – 131 91 Fax 0302 – 131 91

Ring innan Du faxar – faxen kan vara fränkopplad!

Innehåll

Om släktporträtt	2
Krogarna i Gamla Göteborg.....	4
Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle	6
Årsbok 2001	9
Historiska porträtt i bild och textarkiv	10
Så här använder du datorn till dina fotografier	12
ACDSee	14
Nya register i Släktdatas arkiv	15
Tidsbegränsning av styrelseuppdraget.....	16
Nya stadgar - äntligen.....	17
Axplock från nättidningen Rötter	19
Kalendarium.....	20

Krogarna i Gamla Göteborg

Bokanmälan

Av Per Liljeström

Ännu en gång har Sören Skarback kommit med en bok om det gamla Göteborg. Denna gång handlar den om restauranger, schweizerier, kaféer och annat. Med andra ord det som brukar kallas krogar.

Tvångsflyttning

De första restauratörerna i Göteborg kom från Nya Lödöse (Nylöse), vilken stad var belägen där stadsdelen Gamlestan idag finns.

Det var bestämt att Nya Lödöses invånare skulle flytta till Göteborg. De flesta föredrog att vänta tills de blev tvingade. Många flyttade tillbaka. Tvånget gällde också alla yrkesutövare - inte minst krögarna. Flickornas lätta garde behövde troligen inte tvångsflyttas.

Lilla Amsterdam

Göteborgs förste burggreve var en holländare - van Dijck. Han föreslog att Göteborg skulle fira Amsterdams 350-årsjubileum 1625. Han föreslog också att staden skulle lanseras som Lilla Amsterdam.

Många krogar

I slutet av 1630-talet fanns sex krögare och fyra krögerskor i Göteborg. Tre av de fyra kvinnorna var änkor, som på så sätt fick sin utkomst.

På 1770-talet fanns det inom hundra meter från Tyska Kyrkan cirka tio värdshus och krogar.

Förstäder

Det växte upp en del förstäder till Göteborg. De kallades Första, Andra och Tredje Förstaden, men efter en tid blev det Haga, Masthugget och Majorna.

På gränsen mellan Masthugget och Majorna inrättades Stigbergets Wärdshus. Ganska snart övertog Göteborgs Stad värdshuset, men det utarrenderades till olika krögare.

Många krogar hade också rum eller i varje fall sängplatser för gäster. Så var det utanför stadsmurarna, där alla, som blivit utelästa när stadsportarna stängde för natten,

Bilden

Restaurang Miramar omkr 1900.

Ur Aste Sandéns samling

kunde få sova ut.

Krogarna i Masthugget och framför allt i Majorna frekventerades av sjömän. De ville ofta ha - förutom en säng - också en kvinna för natten.

Från Stigberget till Klippan fanns det flera varv och ute vid Klippan landade alla oceangående fartyg. För att ta sig in till staden fick man gå eller ta hästskjuts. Säkert liftade mången besättningsman med någon av de många hemförarbåtar som transporterade varor från de oceangående fartygen in till staden.

Tobak

En känd göteborgare, Niclas Preutz, fick 1665 rättighet att bedriva handel i Göteborg. Han var mest framgångsrik med tobak, men han blev också den förste ägaren till Stadskällaren.

Preutz skaffade snart ytterligare en krog, denna gång vid Olskroken. Krogen vid Olskroken benämndes oftast Pryssekrogen efter Nils Prysse d.v.s. Niclas Preutz.

Lönnkrogar

Mellan de tillåtna krogarna låg lönnkrogarna tätt, speciellt i Majorna. Haga och Masthugget var förstäder på stadens mark, men Majorna låg på mark som tillhörde Örgry-

te socken. Flera av lönnkrogarna hade säkert lösaktiga kvinnor i sin tjänst.

En av de tvivelaktiga krögarna i Majorna var bryggargillet Leonard Thim. Som ölbryggare fick han inte driva krog.

Utländska viner köpte Thim vid auktioner från kaparna, som i början av 1700-talet etablerade sig i Göteborg och dess skärgård.

Vädersåg

Wilhelm von Utfall (efter Uddevalla) anlade en vädersåg i Majorna. Han försökte också bli ägare till Stadskällaren, men det misslyckades.

Mat för avhämtning

Mat för avhämtning är inte någon nymodighet, som vår egen tids restauranger har lanserat. Redan 1748 kunde göteborgarna köpa hem färdiglagad mat från en krog som hette Stockholmskällaren och som låg vid hörnet Magasinsgatan och Drottninggatan.

Tre Remmare

Tre Remmare är ett värdshusnamn, som funnits på flera håll i Sverige, men den göteborgska krogen Tre Remmare hade funnits i tre kvarts sekel innan Bellman besjöng sin krog.

Bilden

Långedrag's Restaurang (Sommarrestaurangen) Ur Aste Sandéns samling.

Remmare är för övrigt ett vinglas med stor fot. I regel är de utsmyckade och bruna eller gröna.

Utvärdshus

Både i Bagaregården och vid Klippan fanns utvärdshus liksom på många andra ställen.

Tysken Johan Minten blev erkänd källarmästare 1747. Han hade snart två krogar att sköta: en inom stadsmuren och en i Bagaregården. Den senare var hans ögonsten. Läget var utmärkt; där passerade alla resenärer till Partille, Lerum och Alingsås. Ja, t.o.m. de som skulle till Stockholm passerade här. Han fick dock snart konkurrens.

Ett av de berömda utvärdshusen till Göteborg var det vid Klippan, där prästen Jacob Wallenberg startade sin resa till Ostindien. Det huset finns kvar än idag.

Vauxhall

En av de mer kända krogarna blev Vauxhall. Denna låg i en mycket vacker fruktträdgård. Här ordnades en fest för kungen - Gustav III - som gästade staden utan gemål år 1786.

Huset var på två våningar och innehöll en åttakantig rotunda genom båda våningarna.

Göta Källare

År 1810 började det första riktiga hotellet byggas i Göteborg. Det var förresten både Sveriges och Skandinavien's första hotell. Det var klart för invigning 1812. Med sina 56 resanderum var det mycket stort. Hotellet döptes till Göta Källare. Byggnaden finns kvar ännu och har bl.a. innehållit Svenska Amerikalinjens kontor.

Fler krogar

Den skarnbackska vandringen från krog till krog går via Bloms Hotell, engelska Världshuset, Lorensberg, Eggers, Valand, Grand Hotell Haglund, Henriksberg, Gamle Port, Palace och många fler.

Två till skall jag dock nämna.

Miramar och Långedrag

I mitten av 1860-talet inleddes Långedrag's storhetstid. Här byggdes hotell, bostadshus och ett värdshus - Miramar. Hit åkte göteborgarna med ångbåt och förlustade sig. Den 16 mars 1904 brann Miramar. Efter en mycket intensiv arbetsperiod kunde den nya sommarrestaurangen invigas efter 144 dagar. Den revs 1980 för ett storvulet projekt som inte blev av.

Bräutigams

1917-1992

Bräutigams har väl alltid varit ett första klassens konditori, och här spelade vännen Harry Persson i 37 år. Harry blev en institution tillsammans med Bräutigams. Han har själv berättat att han kan ca 6.000 melodier.

Styvern

En av de mera kända krogarna för eftervärden var Styvern ibland även kallad Sista Styvern låg på gränsen mellan Masthugget och Majorna. Denna gräns var också gräns mellan Göteborg's Stad och Sävedals Domsaga.

Huset var märkligt på så sätt att gränsen gick tvärs igenom huset, och personer kunde lätt förflytta sig med mat och dryck mellan Sävedals Domsaga och Göteborg.

Så här skriver C.R.A. Fredberg i ett utdrag från Det Gamla Göteborg:

Emellan Stigbergsliden och Johannis kyrkohöjd låg och ligger ännu i dag ett litet envånings trähus på en hög stenfot. Vid ena sidan leder en trätrappa in i huset, över-skuggad av ett par lummiga träd. Detta gulmålade trähus var under flera decennier stadens yttersta krog vid stads gränsen i väster och kallades Styvern. Det mest anmärkningsvärda med huset var att därigenom gick stadens gränslinje, innan Majorna i slutet av 1860-talet införlivades med Göteborg. Egendomligt nog gick linjen mitt emellan två rum, varav följde att det ena låg på stadens område, det andra på landet eller i Sävedals domsaga.

Styvern eller Sista Styvern, som den kallades när jag var barn, skall ej förväxlas med Stigbergets Världshus som låg ungefär där Henriksbergs Restaurang nu ligger.

Bilden

Styvern nedanför Stigbergsliden. Bild ur Fredberg's Det Gamla Göteborg.

Slutomdöme

Krogarna i Göteborg är en lättläst bok om Göteborg's historia. Sören Skarnback skriver flyhänt och medryckande.

Boken innehåller ett utmärkt personregister, men den borde också haft ett register över alla krogarna, kaféerna och hotellen. Det är långt ifrån alla som finns nämnda i rubriker.

Till sist den allvarligaste anmärkningen. Det finns nästan inga källangivelser. Det borde ordnats som fotnoter utan att det stört texten.

Ù

Mordet på snickare Lindvall i Vindfälle

Av Bengt Nordahl

I sin bok "Om tingsställen, tingshus och häradshövdingar i Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härad" omnämner Erik Forslid både mordet och avrättningen. Han skriver bl.a., att sista avrättningen i Annelöv ägde rum "år 1852". och att de som avrättades, var en kvinna och hennes son, vilka hörde hemma i Vindfälle i Asks socken. Därpå citerar han följande ur häradsdomaren Per Perssons anteckningar rörande ting och avrättningar:

"De hade dödat hustrun till sonen; han hade egentligen verkställt dådet på inrådan av modern, som stod i onaturligt förhållande till sin son."

I artikeln "Stupstocken låg i Annelövs by" i Onsjöbygden 1978-79 läser jag om avrättningen: "Där sonade en moder och hennes son ett brott, som är ett parallellfall till det ofta omtalade och även litterärt behandlade Yngsjömordet."

Del 1

Förord

Genom vänligt tillmötesgående från Svalöfsbygdens släkt och-folklivsforskarförening och artikel-författaren har vi fått löfte att publicera två artiklar som tidigare varit publicerade i föreningens tidning Släkt och Bygd. De behandlar ett mord, den följande rättsprocessen och slutligen avrättningen av de skyldiga. Detta var den sista avrättningen i Onsjö härad. Artiklarna belyser hur rättsväsendet fungerade för 150 år sedan och det föregående händelseförloppet är väl så intressant som någon påhittad kriminalhistoria. Dessutom är det uppenbart att artikelförfattaren lagt ner ett stort arbete både på framforskning och sammanställning av materialet. Det är därför med tillfredsställelse vi låter Tidningen Släktdatas läsare ta del av resultatet.

Lars Hellgren

Uppgifterna är fel

Åtminstone två fel finns i dessa citat, varför man nästan börjar undra, om det är ett annat mord, som åsyftas, vilket det dock inte är. Att inte Erik Forslid haft tid och möjlighet att gå igenom de mycket omfattande domstolsprotokollen utan litat på Per Perssons uppgifter, är helt förståeligt, men vad grundar denne sina uppgifter på?

För att försöka finna klarhet i detta omtalade morddrama, har jag tagit mig tid att gå igenom alla skriftliga källor, som jag kunnat finna. Detta har för mig varit en spännande sysselsättning, men om det finns läsare, som finner samma nöje i att taga del av min ganska omfattande dokumentation av fallet, är en annan sak.

Låt oss först se, vilka uppgifter 1847-52 års husförhörslängd for Asks socken ger om de inblandade personerna.

Enligt vigsellängden vigdes snickaren Jöns Julius Lindvall från Billinge och pigan Bengta Månsdotter från Nr 4 Windfälle den 24/8 1850. samtidigt övertogs troligen hemmansbruket av Lindvall, och Måns Bengtsson borde egentligen vara upptagen som undantagsman.

Sonen Nils född 21/12 1828 finns inte med, eftersom han 1846 flyttade till Allarp i Asks socken. Under tiden 4 maj - 24 oktober 1851 hade han visserligen enligt egen uppgift tjänat som dräng hos

svågern Lindvall, men efter det senare datumet tjänade han hos Durietz på Pårup i Torrlösa socken. Pårup var beläget 1/4 mil från Vindfälle.

Äldste sonen Johannes Månsson uppges vara lång till växten (efter ögonmått 3 alnar, dvs ca 180 cm) med ljuslockigt hår, blå ögon, fylligt och fördelaktigt utseende samt frisk och stark kroppsbyggnad. Enligt egen utsago hade han redan vid 9 års ålder kommit i tjänst hos kommissarie Berger i Vindfälle, där han kvarblivit i 6 år. Han hade därefter tjänat på olika ställen, bl.a. i 5 år hos ryttmästare Tornerhjelm på Vrams Gunnarstorp. "Genom ordning och sparsamhet" sade sig Johannes under sina tjänsteår ha skaffat ett kapital på 4 - 5000 daler (motsvarande 7 - 800 riksdaler). Eftersom föräldrarna avstått hemmanet i Vindfälle till dottern Bengta och mågen Jöns Lindvall, hade Johannes därför föregående år dristat sig att av bokhållare Sjöström på Vrams Gunnarstorp köpa en gård med 19 tunnland jord i Filborna inom Helsingborgs landsförsamling. Priset var 100 rdr per tunnland, och en större avbetalning på köpesumman skulle göras före sista julhelgen. Det är förvånande, att Johannes var skriven hos föräldrarna i Vindfälle, eftersom han hade en gård i Filborna, och att han sade sig tidigare endast under kortare tider ha varit hos föräldrarna.

Bild på boken??

Vindfälle 4 1/8 mantalslängden i Asks socken 1847-52.

Åbo Måns Bengtsson	f. 1789	7/9	i Röstånga
Hustru Hanna Svensdotter	f. 1792	30/10	i Ask
son Johannes	f. 1821	10/6	
son Anders	f. 1836	9/7	
Åbo, snickare Jöns Lindvall	f. 1815	18/6	i Wäsby. <u>Mördad 7/1 1852.</u>
Hustru Bengta Månsdotter	f. 1832	4/3	i Ask
dotter Johanna	f. 1850	19/12	

Ingen hade sett Lindvall sedan trettondagen.

Den 30 januari 1852 började kronolänsman B.O. Centervall göra undersökningar, eftersom det kommit till hans kännedom, att Lindvall lämnat sitt hem redan den 7 januari, varefter ingen sett till honom.

När Centervall kom till Lindvalls gård i Vindfälle, hade han där träffat svågern Johannes Månsson, som inte velat erkänna något. Lindvalls hustru Bengta Månsdotter hade inte varit hemma. Hon hade nämligen begivit sig till sin själasörjare, kyrkoherden Christian Callmer i Konga, för att för honom omtala, att hennes man var borta. Dit skickade då Centervall sin skrivare Andersson för att hämta hem Bengta, som "under tydlig sorg och smärta" uppgav för Centervall, att brodern Johannes slagit ihjäl Lindvall, och att hans döda kropp skulle ligga i en brytstuga på Lilla Traneröds ägor.

Folk skickades genast dit, och de påträffade och hemförde liket. Då erkände Johannes, att han slagit ihjäl Lindvall, sedan denne först överfallit honom. Obduktionen av kroppen utfördes den 6 febr. "å Ask Kyrkogård" av provinsialläkaren A. Wirgin från Landskrona, som i sitt utlåtande intygade, att döden varit en ovillkorlig följd av yttre våld på huvudskälens vänstra sida.

Inte endast Johannes häktades, utan även föräldrarna undantagsmannen Måns Bengtsson och hans hustru Hanna Svensdotter. De senare häktades främst med anledning av, att man vid visitation hade påträffat pengar undangömda på vinden över deras undantagsstuga.

En utdragen process

Första rättegångsdagen den 6 februari.

Den första rannsakingen hölls

vid Onsjö häradsrätts pågående lagtima vinterting i Åkarp. Trots misstankar om, att mordet var utfört på uppmaning av föräldrarna, som enligt vittnesuppgifter försökt leja folk att mörda Lindvall; trots församlingens omdöme (enligt ett sockenstämmoprotokoll av den 1 febr.), att svärmodern varit drivfjädern till de övrigas ovilja mot Lindvall; trots rykten om, att mordet skett i Vindfälle, och kroppen på hästryggen förts till brytstugan etc., kunde inte svärföräldrarna förmås att erkänna vare sig delaktighet eller kännedom om mordet. De sade sig visserligen ha saknat Lindvall men trodde, att han var borta och snickrade eller målade någonstans.

Bengta var den ende, enligt henne själv och Johannes, som fått veta, vad som hänt, men hon hade på broderns uppmaning att av barmhärtighet förtiga sanningen, inte omtalat det för någon. Anledningen till att Johannes och Lindvall begett sig iväg tidigt på morgonen den 7 januari, var att Johannes skulle göra en större avbetalning på sin gård i Filborna till Sjöström i Vrams Gunnarstorp, och eftersom Johannes skulle betala med pengar, som Lindvall var skyldig honom, hade de tänkt göra sällskap dit.

Här följer i sammandrag Johannes version av händelserna denna ödesdiga morgon:

De hade begivit sig av från Vindfälle vid 5-tiden på morgonen. Vid Konga hade de tagit en genväg och i närheten av Traneröd satt sig ner för att vila och supa. Under samtal om ömsesidiga fordringar hade de blivit osams, varvid Lindvall hade blivit uppretad och gett Johannes ett slag med blotta handen över näsan. De skulle sedan ha farit ihop, och under tumultet föll en del av kläderna av dem, och det som fanns i fickorna blev utstrött på marken. Johannes hade fått överta-

get och kastat Lindvall till marken, varvid han slagit sig i huvudet. Johannes hade då tagit upp en sten och gett Lindvall ett eller flera kraftiga slag i huvudet, så att han dog. Johannes hade därefter suttit en stund och begrundat sitt öde. Då upptäckte han på något avstånd en brytstuga och beslöt att bära dit liket. Där hade han brutit sig in i den inre avdelningen och lagt liket under befintliga s.k. flakar. Därefter hade han i all hast samlat ihop pengarna jämte Lindvalls rock och väst, samt med detta skyndat sig till Filborna. Dit anlände han vid 10-tiden efter att ha tillryggalagt 3 mil. Johannes uppgav, att han under vägen kommit ifatt en ung dräng från S. Vram, vars namn han inte kunde draga sig till minnes. Trots alla efterforskningar lyckades det inte att få tag på detta vittne.

(FOTO Brytruin)

Har jag fått bilden????

Resterna av brytstugan i Traneröd våren 1999.

Foto: Stig Pettersson.

Blåmärken i ansiktet

Framkommen till Filborna hade han först klätt om sig i sitt eget hus och gömt Lindvalls kläder och pengar på vinden. Därefter hade han gått in till torparen Nils Johansson och dennes hustru Anna Persdotter, hos vilka han hade ett bostadsrum. De hade märkt, att han var blodig och hade blåmärken i ansiktet och frågat efter orsaken därtill. Han hade då sagt, att han på vägen från Vindfälle råkat i slagsmål.

Från den 7 till och med den 22 februari gjordes uppehåll i rannsakingen för "Expeditions och Helgdagar". Måns Bengtsson och Hanna Svensdotter sattes på fri fot "förelagda vid hämningspåföljd, att å berörde dag sig åter vid Rätten infinna", medan Johannes Månsson

återfördes till häktet. Under uppehållet gjordes även bouppteckning efter snickare Lindvall.

Till det återupptagna tinget hade man som vittnen inkallat Johannes bröder Nils och Anders, åbon Jacob Olsson i Sonnarp, som var gift med en syster till Lindvall, samt flera andra. Det var Jacob Olsson, som hade vänt sig till länsman Centervall, när han inte kunde få någon upplysning om, var svågern befann sig. Tillsammans med Nils Trulsson hade han funnit liket i brytstugan. Han berättade, att Lindvall var klädd i vitrandiga byxor, en gammal väst med underärmar, en dålig halsduk vårdslöst ombunden och stövlar, som var rena under sulorna och på ovanlädret. (Det hade dock varit torrt på marken och några frostgrader den 7 januari.) Han omtalade också, att Måns Bengtsson vid bouppteckningen efter Lindvall uttalat särskild ovilja mot denne, för att han inte velat lämna deras egendom i fred utan uppdyrkat deras gömställen.

Bland dem som sökt Lindvall efter trettondedagen, var timmermannen Per Anderssons son Nils i Ask. Han hade av fadern blivit skickad till Lindvall för att be denne komma till Per Andersson. Bengta hade då sagt, att Lindvall gått till Billinge, och hon hade frågat Nils, om han inte mött honom.

Pigan Pernilla Pålsdotter i Sonnarp hade några dagar efter trettondedagen blivit skickad till Lindvall med ett par lyktor för att få dem lagade. Till henne hade Bengta sagt, att Lindvall gått åt Helsingborg, och Hanna hade yttrat, att det var bäst, att hon tog tillbaka lyktorna, eftersom det var osäkert, när Lindvall kom hem. Det hade Pernilla också gjort.

Nils hade blivit sjuk

Kommissarie Berger hade inte långt efter trettondedagen hört rykte om, att Johannes skulle ha mördat Lindvall. Johannes hade även vid samma tid kommit till honom och beklagat sig över, att ett sådant rykte var i omlopp, vartill han var alldeles oskyldig, men han syntes härvid nedslagen och dyster. Några dagar efter att pengarna hittats, hade Nils Månsson kommit och frågat vittnet, hur han nu skulle få de pengar, han hade att fodra av Johannes. Istället för att svara hade

Berger frågat, var Nils själv var den natten, då Lindvall blev mördad. Synbart brydd över denna fråga, hade Nils svarat, att han varit på väg till Munkagårda men blivit sjuk och måst återvända till drängstugan i Pårup.

Husmannen Nils Månsson i Vindfälle hade blivit satt som vakt på gården samma dag Johannes och hans föräldrar arresterades. Han var då ensam hos Bengta, som beklagade, att Johannes skulle ha mördat hennes man, och hon var ganska bedrövad. Samma dag på eftermiddagen hade brodern Nils kommit hem och efter en kort stunds hemmavaro sagt, att han skulle gå till Filborna för att hämta några saker. Han återkom följande dags eftermiddag och hade då med sig en päls och Lindvalls väst, som var fuktig eller våt såsom vore den nytvättad.

Ung och oförständig

Man hörde åter Bengta, som berättade, att hon var 17 år, när hon för två år sedan blev gift med Lindvall. ”Ung och oförständig, såsom hon då ännu var, hade hon likväl det valde över Lindvall, som hon af hjertat elskade, att hon förmådde stilla honom, då med hennes föräldrar ordstrider uppkommo, rörande Lindvalls beteende med deras egendom och undantag”.

Bland andra vittnen, som blev hörda, kan nämnas husmannen Rasmus Andersson i Vindfälle. Han hördes utan ed, eftersom han nyligen undergått ett tioårigt fästningsstraff för dråp på tunnbindare Carl Hagström. Han uppgav emellertid, att han dagen efter trettondedagen varit inne i Bengtas och Lindvalls stuga och där funnit blodfläckar på sängen och soffan. Underligt nog tog rätten ingen större notis om denna uppgift vid detta tillfälle.

För att kunna höra de personer som Johannes först råkat i Filborna efter mordet samt för att försöka få tag i den person ifrån S. Vram, som varit i sällskap med Johannes, uppsköts målet ytterligare en gång. När målet återupptogs den 5 mars, inlämnades ett skriftligt vittnesmål från torpare Nils Johansson i Filborna, vari de uppgifter som Johannes tidigare lämnat vitsordades. Man hade även inkallat hustrun Cecilia Johansdotter i Ask, som berättade, att hon strax innan Lindvall blivit gift med Bengta, råkat i samtal med

Johannes. Han hade då sagt, att han under sina tjänsteår samlat 4000 daler och gärna ville lämna föräldrarna denna summa och flytta till dem för att bistå dem med gårdsbruket, mot att han själv fick överta hemmanet. Om Bengta blev gift med Lindvall, och hemmanet avstods till dem, skulle Johannes slå ihjäl honom. Vittnet hade varnat Johannes för en så gudlös föresats.

Första domen föll 1852

Johannes bönföll att få behålla livet, då det inte var han utan Lindvall, som först anfallit. Måns Bengtsson, Hanna Svendsdotter och Nils Månsson ansåg sig icke på något sätt vållande till Lindvalls död utan fordrade fullkomlig befrielse. När den första domen föll den 6 mars 1852, fann häradsrätten det rättvist att döma Johannes Månsson ”att för dråp af Jöns Lindvall mista lifvet genom halshugning”. De övriga tilltalade kunde däremot inte fällas till ansvar.

Fortsättning i nästa nr

Bildyta

Ingrid Bergman

Eller en

Henning

Årsbok 2001

Bokanmälan av Per Liljeström

Släktforskarförbundets årsbok för 2001 följer mönstret från de senare åren, d.v.s. den har inget genomgående tema. Den innehåller tretton diversifierade artiklar. I stort sett är alla artiklarna roliga och intressanta att läsa. Som jag tidigare påpekat bör artiklar med fler än 50 sidor ges ut som separat häfte eller delas upp på flera årsböcker.

Årets upplaga av årsboken innehåller endast en artikel som är mer än 50 sidor. Det är Carl Szabads artikel om Ångermanlands präster i äldre tider. Dock, denna artikel är av speciell karaktär som jag återkommer till.

En byssemakare

Det första kapitlet handlar om "byssemakaren Starbus" som invandrade 1687 till Stockholm.

Barbro Waldenström förmedlar - förutom genealogiska fakta - också en hel mängd historia, om det som hände i Sverige och dess närhet. Sverige var stort på den tiden, så till Sveriges närhet räknas delar av Ryssland och tyska delstater.

Petter Starbus härstammar troligen från Tyskland men kom från Holland till Stockholm.

Starbus var en erkänt skicklig "byssemakare", d.v.s. vapensmed. Fortfarande finns många av Starbus vapen bevarade.

Vi får också följa några av Starbus barn genom livet.

Färgarhustruns ursprung

Ihärdighet, förvitenhet och tur skall en släktforskare ha.

Så hade också Owe Jacobsson, när han hade kört fast kring Ulrica Linds ursprung. I Owe J:s fall var det en auktionskatalog som blev nyckeln till den stängda dörren.

Främlingslegionär

Barbro Lindqvist har forskat kring en svensk främlingslegionär vid namn Johan Felldin. Han härda ut ovanligt länge i den hårda Franska Främlingslegionen. Johans franska namn var Jean de Felldihnj.

Efter 4,5 år i legionen och dessutom i många reguljära arméer ville släktingarna att han skulle komma hem men han hade alltid varjehanda skäl att stanna utomlands.

Epitafier i Söderhamns Kyrka

Sex epitafier och två begravningsvapen finns i Söderhamns

Kyrka. Så många finns inte i Häl-singlands alla kyrkor tillsammans.

Lars Nylander har beskrivit epitafierna i en trevlig uppsats.

En gammal släktbok

Ullagreta Carlsson, f. Bronell, beskriver hur hon bestämde sig för att ge ut en ny och utökad upplaga av "Värmländska släkten Berggren från Saxån med dess utgreningar".

Ullagreta C. stötte naturligtvis på många och svåra problem. Hon beskriver också hur glad hon var över att den första upplagan inte bara upptog manslinjerna (agnatiska) utan även kvinnolinjerna (kognatiska). Så här skriver hon:

Nackdelen med en sådan uppställning av en släktbok är att man kommer in på så många nya släktnamn. Men med nu gällande namnlag och namnförbistring kan ju även en agnatisk släktbok stöta på namnsvårigheter.

En upplysning i släktboken har bekymrat Ullagreta en hel del:

Synnerligen rikt material till den Berggrenska släktens historia har gått förloradt dels genom bergmästarearkivets i Filipstad brand för halfannat århundrade sedan, dels ock genom att sterbhus åtgärd - enligt Noraskogs arkiv - att köra största delen af Saxåarkivet till masugnen för att uppbrännas. (J. Johansson, Noraskogs arkiv.)

Till sist skriver Ullagreta Carlsson:

Ja detta är ett litet smakprov på de tankar som dyker upp när man vill syna en nästan 100-årig släktbok i sömmarna med ambitionen att försöka göra den dagsaktuell. Det finns mycket mer att säga

Smeder i Värmland

Kjell Åberg har här gett oss en utmärkt "uppslagsbok" för smedforskning, framförallt i Värmland.

Kjell Åberg ger oss också en mycket fullödlig litteraturförteckning.

Med karta och kompass in i heraldiken

När jag läst Dag Hermfelts artikel om Arvid Berghmans heraldiska samling på Kungliga Biblioteket (KB) tyckte jag att rubriken har fog för sig - åtminstone i bildlig betydelse.

Många släktforskare tycker säkert som jag, att heraldiken är en specialgren som inte berör mig. Jag har ju inga adelsmän i min släkt. Men Hermfelt lär oss att heraldiska vapen kan i stort sett vilken familj som helst skaffa sig.

Hermfelt skriver att man behöver en vägledning in i heraldiken. Ett bra sätt är att studera Arvid Berghmans samlingar på KB. Berghman testamenterade samlingen till KB 1962, och den består av

- 1 boksamlingen
- 2 brev och bildarkivet
- 3 175.000 kronor för att i framtiden utöka samlingen.

Boksamlingen har katalogiserats i 30 underavdelningar. Den bestod vid förvärvet av 30 hyllmeter, men nu - tack vare den stora pengagåvan - är samlingen uppe i 100 hyllmeter.

Ångermanlands präster

När Leonard Bygdén tog sig an att skriva Hernösands Stifts Herdaminne hade redan två försök gjorts. Men det var Bygdén som äntligen "fick ordning på prästerna".

Carl Szabad har gett sig på en

grannlaga uppgift att komplettera och utöka detta herdaminne. Dock endast vad det gäller den del som tillhör Ångermanland. Carl S. påpekar att detta är en komplettering och ingen ersättning av Bygdéns herdaminne. Bl.a. har han hittat sju ”nya präster”, och så har kronologin ändrats för tolv andra. Carl har gått igenom handlingar från äldsta tid.

Szabad har valt att notera källor efter prästen och hans familj. Detta är bra.

Ångermanlands kyrkliga indelning upplever tre större förändringar - samtliga innan reformationen. Så sent som 1340 (Magnus Erikssons lappmarkstadga) nämns Ångermanland och Hälsingland som landets nordligaste delar.

Redogörelsen omfattar 32 prostar under tiden 1316 1709 fördelade på:

- 1 Ångermanlands Kontrakt
- 2 Ångermanlands Norra Kontrakt
- 3 Ångermanlands Södra Kontrakt

Därefter redogör han för kyrko-

herdar och komministrar i alla kontraktets socknar.

I slutet av uppsatsen har Szabad samlat alla källor - otryckta som tryckta. Mycket bra!

Sammanfattning

Årets bok innehåller endast en artikel som omfattar mer än 50 sidor. Det är den ovan nämnda artikeln om prästerna i Ångermanland.

Eftersom det är en uppslagsbok kan man inte begå våld på den, och dela upp i två årgångar. Jag har läst all brödtext men lämnat alla tabeller. Så kommer säkert de flesta att göra. Däremot tycker jag att särtryck borde ordnas alla landsarkiv, andra arkiv och privatpersoner med specialintresse i dessa trakter. Artikeln är allt för värdefull för att efter några tiotal år ligga dold i förbundets årsbok. *Den bör stå sida vid sida med Bygdéns herdaminne på arkiven.*

Årsboken innehåller ytterligare fem intressanta kapitel, som

jag kanske vid senare tillfälle återkommer till.

Û

Bildyta

Historiska porträtt i bild- och textarkiv

Av Hans Hjortsjö

Konsten är lång, livet är kort brukar det heta, och denna tingens ordning framstår nog som ganska odisputabel för var och en som sysslar med släktforskning. Den nyupptäckte förfadern blir just ingenting annat än ett namn om uppgifter saknas om dennes yttre, hans egenskaper eller livsgärning. Självklart vitaliseras släktforskningen om den anfader som man har sökt och funnit i någon tabell också i viss mån kan beskrivas för eftervärlden.

Men hur skall man då få vidare kunskap om den återfunne, undrar någon. Ja, det är klart att långtifrån alla personer i det förflutna är dokumenterade på ett sådant sätt att deras väsen i dag kan uttolkas. Om inte privata brev, petitioner eller liknande handlingar finns i behåll är det oftast för sent att nu gjuta liv i personligheten. Trots detta vill jag här söka sammanfatta den möjlighet som kan finnas att än i dag skaffa upplysning om ”personen bakom

namnet” i tidigare släktled. Jag tänker då på det rika källflöde som porträttet utgör, såväl visuellt som textligt.

Ett officiellt uttryck för porträttkonstens betydelse genom tiderna är tillkomsten av Statens porträttssamling på Gripsholm. Samlingen, som härrör från Gustav Vasas första regeringsår, fick ett rejält uppsving under upplysningstiden och är alltifrån mitten av 1800-talet tillgänglig för allmänheten. Eftersom ständiga nyförvärv har hotat att spränga utställningslokalerna på Gripsholms slott ryms där numera bara verk före 1810, medan yngre porträtt finns att beskåda i Gripsholms folkhögskola. För detta ändamål har också två separata kataloger utarbetats, 1951 respektive 1968. Många kungliga personer och andra stormän, även utländska, tillhör de porträtterade. Nationalmuseum, som förvaltar samlingen, har genom vissa omdispositioner för egen del behållit eller tagit hand om verk där

det konstnärliga värdet anses överglänsa det personhistoriska. Så gott som varje år avtäcks och införlivas med samlingarna ett porträtt av någon framstående svensk, ett s.k. hedersporträtt.

Svenskt porträttgalleri upprättades under åren 1895 - 1911 med en boktryckare som idégivare och en läroverksadjunkt som redaktör och drivande kraft. Det omfattar ca 20 500 porträtt av svenska män och kvinnor, vilka under 1800-talets senare hälft verkade i fädernelandets tjänst. Galleriet är efter de avbildades olika yrkestillhörighet indelat i 25 serier med ett tillhörande generalindex. Till porträtten, som har utförts i autotypi, hör biografiska notiser.

Svenska porträttarkivet härrör från 1916, då man likaså på privat initiativ började inventera och fotografera större svenska samlingar av porträtt alltifrån Gustav Vasas dagar. Dokumentation omfattar många typer av bildskapande, från

paradporträtt i olja till teckningar och klippta silhuetter. Ett index över bearbetade porträtt, skapade fram till 1850, har getts ut i två band (1935 och 1939). I dag har omkring 60 000 porträtt fotograferats av medan ytterligare ca 20 000 har förtecknats. Arkivet tar tack-samt emot uppgifter från museer, privata ägare, konstnärer och lika-sinnade för en kostnadsfri avfotografering och dokumentering. I övrigt bistår arkivet med att identifiera och bedöma porträtt. Den som är intresserad kan hos arkivet beställa svart/vita kopior av dokumenterade porträtt. Adressen är c/o Statens konstmuseer, Box 16 176, 103 24 STOCKHOLM och telefonnumret 08-519 543 25. Museiföreningens prislista gäller.

Alltsedan antikens dagar har mera bemärkta personer uppmärksammas också genom levnadsteckningar (biografier). Det rör sig här inte om att skapa en för ögat synlig bild av en viss person utan om att i ord skildra dennes liv och gärningar, helst med en psykologisk analys och levnadstecknarens egna milda omdömen. På dagstidningarnas familjesidor kan vi regelbundet följa hur en jubilar eller avlidna person hedras med en runa. Detta sätt att betyga någon sin vördnad har varit i bruk i stort sett lika länge som tidningarna själva, om alls inte förr lika frekvent. Men vid sidan härav och också längre bakåt i tiden har det alltså förekommit att avlidna personer har varit värda att beskrivas och särskilt ihågkommas. Främst har det då gällt personer med en särskild ställning i eller betydelse för samhället, kort sagt män och kvinnor som redan för sin samtid har framstått som föredömen eller nytänkare. Inte minst historiskt kan det vara intressant att ta del av porträtt, verbalt skapade i en tidstypisk miljö. För oftast nog har levnadstecknaren själv haft en, om än inte personlig så i vart fall nära relation till den omskrivne.

Beträffande den typ av person-återgivning som det här är fråga om går tankarna till den elev i avgångsklassen som över uppsatsämnet "Porträttet av mig själv" gav sig i kast med att återge sitt spegelvända utseende, morgonsömnigt synat under morgontoaletten. Han tycks heller inte ha varit helt vaken när han skred till verket...

Monografin, d.v.s. skildringen av en enda person, var fram till 1800-talet den form av biografi som mera allmänt förekom, men därefter har de biografiska samlingsverken blivit allt vanligare. Dessa verk grundas på olika urvalsprinciper såsom härstamning, utbildning, yrkesområden eller ett anseende på ett visst verksamhetsfält. Typiska exempel är "Herdaminnen", som för varje stift redovisar prästerskapet, och matriklar över universitetens lärarkårer. Samlingsverk finns över apotekare, läkare, bank- och postmän m.fl. tjänstemannakårer liksom konstnärer och författare. Från släktforskar synpunkt kan "Person-historisk tidskrift" - under 1879-97 benämnd "Svenska autografsällskapets tidskrift" - vara en källa att ösa ur. Bland allmänna uppslagsverk bör följande framhållas.

Biographiskt Lexicon öfver namnkunnige svenska män gavs ut under 1835 - 57 och räknas i Europa som det första nationella biografiska uppslagsverket av någon betydelse. Fram till 1907 bearbetades lexikonet med en ny upplaga och supplement, men det är först i dag starkt föråldrat. Inga bilder hör till biografierna.

Svenska män och kvinnor kom ut under 1942 - 55 i tillhoppa åtta band. Bilder på de omskrivna är vanliga i verket.

Svenskt biografiskt lexikon är ett standardverk med anspråk på vetenskapliga kvaliteter. Sammanställningen påbörjades 1917 och med för närvarande 30 tjocka band utgivna är lexikonet det största uppslagsverket i Norden efter Svenska akademiens ordlista. Verket rymmer utförliga biografier över bemärkta svenskar från äldre historisk tid till nutid, i flertalet fall försedda med avbildningar. I alfabetisk ordning är man nu framme vid efternamnet "Ryd", helt eller som förled. Omkring 2015 beräknas hela projektet vara avslutat och då omfatta 38 band. Utgivningen av lexikonet handhas sedan 1962 av en statlig myndighet med samma namn.

Ù

Rubrikytan fördelar texten hit och Bilydya

Så här använder du datorn till dina fotografier

Av Charlotte Börjesson

Del 3

Paint Shop Pro 7

Jag har prövat på att göra kollage av mina släktbilder i Paint Shop Pro 7. Färdiga mallar att placera in bilderna i så som jag har i HP Photo Printing Software hittade jag inte. Se del 2 i nr 4 2001. Däremot kan jag placera bilderna helt efter egen fantasi och variationerna är därför obegränsade. Hur jag på bästa och enklaste sättet går tillväga har jag inte hittat någon bra instruktion om. I de svenska handböckerna till programmet som jag läst i har inget avsnitt om den här möjligheten. Jag vill ändå visa och ge er en liten instruktion om hur jag har gjort. Programmet finns f. n bara i en engelsk version. Information om Paint Shop Pro 7 i övrigt finns på nästa sida 13 här tidning.

Här är lite allmänt om de funktioner som jag använder mig av när jag gör ett kollage och hur de fungerar. Du får även lite råd och tips.

Välja bilder

Innan jag börjar skapar jag alltid en mapp och placerat de bilder som ska ingå i kollaget. Det är en fördel för då kan jag öppna alla bilder samtidigt.

Så här gör du när du har skapat din mapp med alla bilder i:

Starta upp Paint Shop Pro, klicka på **File, Open**, leta upp mappen med bilderna i och alla bildfiler blir synliga i mappen. Klicka med vänster musknapp på första bilden, tryck ner **Shift** och håll den nedtryckt medan du trycker på knappen **End** på tangentbordet. Klicka på **Open** eller ev. **Öppna**. Alla bilder öppnas nu i Paint Shop Pro's första vy.

Arbetsytan

Arbetsytan där bilderna placeras ut på för att skapa kollage på är vit med stödpunkter. Sätt musmarkören på den bild som ska flyttas över och håll vänster musknapp nedtryckt medan du drar över bilden till den

vita arbetsytan. När du släpper upp musknappen ändras musmarkören till fyra pilar och bilden får fyra hörnrutor, kallas för handtag. Om din bild är större än arbetsytan får du upp en dialogruta. Svarar du Ja anpassas bilden automatiskt så den får plats på arbetsytan. Svarar du Nej hamnar en del av bilden som inte får plats synlig utanför arbetsytan. Du kan själv sedan flytta och ändra bilden manuellt.

Funktioner

Med handtagens hjälp ändrar du bildens storlek. När du sätter musmarkören på ett handtag blir musmarkören diagonalt dubbelpilig. Med vänster musknapp nedtryckt ändras bildens storlek diagonalt. På bild eller den del av bilden som är utanför arbetsytan har inte synliga handtag men funktionen finns där ändå.

Egen fantasi

Du kan placera ut dina bilder där du vill ha dem och gör de storleksändringar du vill göra.

Det finns inga begränsning för hur många bilder du kan ha på en sida, så du kan lugnt roa dig med en massa kul varianter.

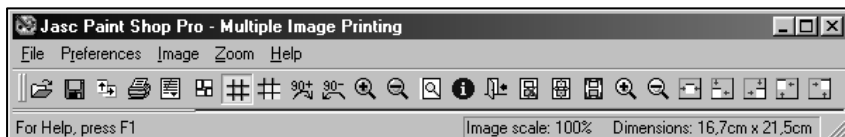
För att få samma bild i flera upplagor på sidan måste du dra över den flera gånger.

Du flyttar bilden fritt med vänster musknapp nedtryckt när musmarkören är över bilden. Bilderna går att placeras intill varandra, med mellanrum emellan eller omlott på varandra. Det går bra att flytta ut bilden utanför arbetsytan också. Kan vara bra att göra medan man stuvlar om på arbetsytan tills man vet var den ska placeras.

När musmarkören är på tom yta på arbetsytan ändras den till en

Bilden

Arbetsytan med stödpunkter. Bilderna är placerade med mellanrum.

Menyer och snabbvalsknappar som används för kollaget

hand. Det går bra att flytta omkring arbetsytan. Håll vänster musknapp nedtryckt när musmarkören är en hand medan du flyttar arbetsytan. De bilder som är placerade både på arbetsytan och utanför följer med.

Hjälpmenyer

I menyraden finns flera användbara funktioner att välja på. Flertalet av dessa funktioner finns också som snabbknappsfunktioner under menyraden. Några av dessa val har du även när du högerklickar på bilderna eller på arbetsytan. Du kan bl. a. rotera, storleksändra och ta bort bilder samt välja färdiga val för var en bild ska placeras på arbetsytan. I menyraden under **Preference** finns ett val, **Auto Arrange**, som du kan välja när du flyttat ut dina bilder på arbetsytan och vid sidan om. När du väljer det valet placeras dina bilder automatiskt ordnade på arbetsytan och du kan sedan börja om och göra dina förändringar och placeringar

Spara kollaget

Du kan välja om och var du vill spara ditt kollage. Klicka på **File**, **Save layout** och leta upp mappen som den ska sparas i och namnge filen. Filformatet är *.mip. Jag känner inte till om det här filformatet går att öppna i något annat fotoprogram.

Utskrift

Innan du skriver ut bör du göra dina utskriftsval. Klicka på **File**, **Page setup**. Ändra eventuellt de förval som är angivet. Klicka på

Printer, **Egenskaper** och ändra eventuellt även där. Förmodligen är det bara där som du nu kommer åt att ändra pappersval och bildkvalitet. Klicka på OK vartefter som du ändrar.

Gör du utskrift via **File**, **Print** eller via snabbvalsknappen **Print** kommer du inte till valmöjligheterna utan utskriften startar direkt.

Avsluta

När du stänger ner på X uppe till höger i det fönstret som du gör kollaget i kommer du tillbaka till Print Shop Pro's första vysida och därifrån stänger du sedan ner de bilder som du har öppnat upp.

Skapa kollage

- Starta upp Paint Shop Pro
- Klicka på **File**, **Open**
- Leta upp mappen med bilderna i. Öppna alla bilder samtidigt enligt ovan eller de bilder du väljer ut Alla bilder du valt att öppna visas nu i Paint Shop Pro's första vy. Du måste göra detta för att göra nästa val.
- Klicka på **File**, **Print Multiple Images**.....

Du kommer nu till nästa vy där du skapar kollaget. Bilderna visas i miniatyr under varandra till vänster och den vita arbetsytan med stöd-punkter visas till höger.

Flytta ut dina bilder på arbetsytan och skapa ditt kollage med hjälp av ovanstående instruktioner. Du har hela tiden kvar bilderna till vänster så egentligen är det kopior du skapar kollaget med.

Program Tips

Med Paint Shop Pro 7 kan du retuschera, reparera och redigera fotografier med hjälp av lättanvända manuella och automatiska fotoförbättringsfunktioner. Röda ögon kan korrigeras och skärpan kan förbättras. Öppna, ändra och konvertera bilder i flera av de vanligaste filformaten. Flera olika verktyg för att korrigera fotografier, förbättra video och inskannade bilder. Skapa och optimera webbgrafik med hjälp av inbyggda webbverktyg och textverktyg.

Utgivare: Jasc Software Inc.

Pris på Internet
www.dustin.se
Kr 1.245,- inkl. moms.

www.inwarehouse.se
Kr 1.184,- inkl. moms

Demoversion under 30 dagar:

Länk finns på Internet.
www.paintshop.se

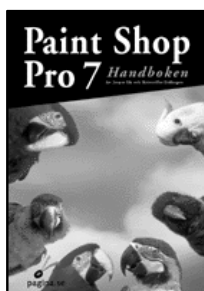
På CD nr 2 2002 till tidningen **PC För Alla** finns den med på. Finns i butik t. o. m. den 19 mars.

På CD nr 8 2001 till tidningen - **PC Hemma** finns den med på. Du kan beställa den på webbsidan **www.medstroms.net/shop**

Hör även i välsorterade databutiker.

Bok Tips

Paint Shop Pro 7

Författare: Kristoffer Eidhagen

Förlag: Pagina

Användarnivå: Nybörjare

Utgivningsår: 2001

Innehåll: Med den här boken lär du dig de vanliga och viktigaste verktygen. Hur du retuscherar, beskär, ändra skärpa och skapar lager m.m. med dina bilder.

Provkapitel: Det finns en länk till kapitlet **Behandla bilder** som du läsa och få en uppfattning om hur boken är skriven. Länken finns på Paginas webbsida och på den sida som beskriver boken.

ISBN: 91-636-0658-5

Köpställe:
Paginas webbsida: **www.pagina.se**

Pris: 335,- kr inkl. moms.

Hör även med din egen bokhandel.

ACDSee

Av Charlotte Börjesson

Tillrättaläggande

I Tidningen Släktdata nr 4 2001 på sidan 16 finns lite fakta om programmet. Rubriken Enklare bildredigering ska utgå för det finns inte i programmet. Jag ber om ursäkt att den informationen kom med där. Den rubriken skulle varit med i min artikel del 2 som var om programmet HP Photo Printing Software i samma nummer.

Bildvisarprogram

ACDSee har många bra användningsområden och jag ska berätta och förklara vad jag använder programmet till. De av er som har Microsofts operativsystem Millenium, Windows 2000 och Windows XP har och känner igen några av möjligheter som jag tänker beskriva.

Programmet finns än så länge bara i engelsk version.

Ett värdefullt användningsområde som jag har av programmet till är att se på mina bilder, skapa och visa bildspel. En annan funktion som jag tycker är bra, det är att kunna skriva in t. ex vem som bilden föreställer eller annan information som gäller bilden. Jag på ett lätt och överskådligt sätt sedan läsa detta i en av programmets vyer. Ändra filnamn är ju en given funktion som jag ofta använder mig av.

Tänk på att använda höger musknapp var du än är i programmet. Där kan du välja flertalet av funktionerna du kan göra med bilden.

När muspekaren förs över en bild kommer en ruta upp med information om bilden.

Visa bilden i ACDSee

När jag startat programmet dubbelklickar på bilden och bilden visas i nästa vy. Här kan jag med hjälp av Zoom göra bilden större eller mindre. Bilden går att visa i "fullskärmläge", **View, Fullscreen** och tillbaka kommer jag med **Ctrl+F**. Bildspelet kan visas både med manuell eller automatisk frammatning. Det finns mycket mer att göra här.

Jag kan ange i programmet att

Bilden

Samtliga bilder i en mapp då Thumbnails har valts. Rutan till vänster visar bildens information när muspekaren förs över bilden.

när jag dubbelklickar på bild i en mapp så ska bilden visas i ACDSee. Under **Tools, File associations.....**, fliken Image file types bockar jag för de bildfilsformat som jag vill att programmet ska visa.

Starta programmet

När jag startar programmet påminner vyn lite om Utforskaren. Under menyraden finns snabbvals-knappar till några av menyvalen. Under View finns val av olika visningsvyer av bilderna. Med Thumbnails ser jag vad alla bilderna föreställer samtidigt. Valet Details ser jag alla filnamn, bildstorlek, egen bildbeskrivning samtidigt. Den här informationen får jag också för Thumbnails eller något av de andra valen och när jag för muspekaren över filen.

Ändra namn på filen

Namnbyte på en eller flera filer gör jag i flera olika vyer. Om det är många jag ska ändra på gör jag det helst när jag har bilderna synliga som Thumbnails i en mappen. Välj **Edit, Rename**

Beskrivning av bilden

På vissa bilder vill jag skriva in en kommentar eller en beskrivning. Jag kan se vad jag skrivit in på alla bilder samtidigt i en mapp. Jag väljer då **View Details** och hittar det jag skrivit in för varje bild under

kolumnen Description

Mina bilder som jag har till olika program acceptera inte alltid att filnamnet innehåller å ä ö eller att begränsningar finns i antal tecken. I de fall har jag ett bokstavs och nummersystem istället. T ex är mitt Disgen ett sådant program. Till dessa bilder har jag använt mig av mitt system när jag namnger filen. Sedan har jag valt **File, Properties** och för **Discriptions** har jag skrivit in namnet på den person som bilden föreställer. När jag bl. a för muspekaren över bilden kan jag se den texten i rutan som kommer upp.

Bildspelet

Bildspelet har flera användningsområden. Ett populärt område är att visa släktbilder för andra och då i "fullskärm" så kan flera titta samtidigt. Jag startar med att dubbelklicka på den första bilden i mappen och sedan väljer jag **Tools, Slide show**;

- Run för automatisk framvisning av bilderna. Hastigheten kan ändras under **Tools, Option**, och fliken **Slide show**.

- Show next image för manuell frammatning med tangenterna **Page Up** och bakåt med **Page Down**.

Jag kan också välja några av de tre snabbknappar på menyraden som har pil-symbol i sig.

Û

Nya register i Släktdatas arkiv

Sedan förra numret av tidningen trycktes har nedan förtecknade register blivit klara.

Vi tackar alla registermakare!

Församling	Län	Bok	Period	Antal tot.	Antal nya	Registrerat av	Filnamn	SCB-kod	Anm.
Eksta	I	Döda	1861-1920	562	562	Håkan Andersson	EKSTA-D2	098063	
Eksta	I	Födda	1861-1920	684	684	Håkan Andersson	EKSTA-F2	098063	
Eksta	I	Vigda	1861-1920	247	247	Håkan Andersson	EKSTA-V2	098063	
Eskelhem	I	Döda	1861-1920	737	737	Håkan Andersson	ESKHM-D2	098055	
Eskelhem	I	Födda	1861-1920	932	932	Håkan Andersson	ESKHM-F2	098055	
Eskelhem	I	Vigda	1861-1920	285	285	Håkan Andersson	ESKHM-V2	098055	
Foss	O	Födda	1898-1920	2.385	2.385	Håkan Andersson	FOSS-F6	143001	
Hede	O	Döda	1846-1860	557	557	Håkan Andersson	HEDEO-D1	143006	
Hede	O	Födda	1846-1859	2.622	2.622	Håkan Andersson	HEDEO-F1	143006	
Hede	O	Vigda	1842-1920	616	422	Håkan Andersson	HEDEO-V2	143006	1)
Hällefors	T	Födda	1698-1717	848	848	Folke Johansson	HALEF-F2	186301	
Högsäter	P	Födda	1686-1785	2.556	2.556	Martin Pehrson	HOGAS-F1	150708	
Långelanda	O	Födda	1688-1800	2.538	2.538	R Arvidss. P-Å Olsson	LANLA-F1	142104	
Mo	O	Döda	1853-1870	633	633	Håkan Andersson	MOIO-D1	143505	
Mo	O	Födda	1853-1870	929	929	Håkan Andersson	MOIO-F1	143505	
Mo	O	Vigda	1853-1870	127	127	Håkan Andersson	MOIO-V1	143505	
Myckleby	O	Vigda	1688-1860	1.599	840	R Arvidss. P-Å Olsson	MYCKL-V2	142105	2)
Naverstad	O	Döda	1853-1870	1.471	1.471	Håkan Andersson	NAVER-D1	143504	
Naverstad	O	Födda	1853-1870	2.357	2.357	Håkan Andersson	NAVER-F1	143504	
Naverstad	O	Vigda	1853-1870	390	390	Håkan Andersson	NAVER-V1	143504	
Sanda	I	Döda	1744-1920	2.163	795	O Överby & H Andersson	SANDA-D2	143504	3)
Sanda	I	Födda	1745-1920	2.847	1.008	O Överby & H Andersson	SANDA-F2	098057	4)
Sanda	I	Vigda	1744-1920	872	298	O Överby & H Andersson	SANDA-V2	098057	5)
Skarstad	R	Döda	1667-1920	6.364	6.364	Martin Pehrson	SKARS-D1	166007	
Skredsvik	O	Födda	1689-1860	8.005	81	Martin Pehrson	SKRVK-F5	148509	6)
Summa:				43.326	30.668				

1) Inkl. tidigare distr. HEDEO-V1

2) Inkl. tidigare distr. MYCKL-V1

3) Inkl. tidigare distr. SANDA-D1

4) Inkl. tidigare distr. SANDA-F1

5) Inkl. tidigare distr. SANDA-V1

6) Inkl. tidigare distr. SKRVK-F

Släktdatas register kan man få på Internet eller på en CD-skiva.

INTERNET

Man kan söka i och ladda ner registren från vår hemsida: <http://www.slaktdata.org>

Om det gäller ett flertal register är det dock oftast ekonomiskt att köpa CD:n.

CD-SKIVA

Alla våra register plus programmet QA (med en liten manual) på en CD kostar inom Sverige 65:-kr inkl. porto.

Vänd dig till;

Allan Palmgren, Kringalles väg 24C, 443 34 Lerum, tel 0302-12089,

E-post adress: allan.palmgren@mailbox.swipnet.se

OBS!

Det finns fel i nästan alla register. Se därför själv efter vad som står i boken eller på mikrokortet!

Ett register är endast en förteckning över punkter i boken, avsedd att underlätta vidare sökning.

AIP

Här tänker jag sätta in enkäten utskrivnen direkt från pdf-filen som finns på Rötter. Är det ok om jag skriver in texten Enkäten är kopierad från Angeläget nr 1/02 så som jag gjort i exemplet här?

12

Enkäten är kopierad från Angeläget nr 1/02

TIDSBEGRÄNSNING AV STYRELSEUPPDRAG

En enkät bland medlemsföreningarna

Den förra valberedningen föreslog att uppdraget som styrelseledamot bör tidsbegränsas. Motivet för en sådan begränsning av antalet mandatperioder skulle bl.a. vara att en därmed ökad "genomströmning" skulle ge fler medlemsföreningar chansen att vara representerade i förbundsstyrelsen.

Både den nya stadgegruppen och förbundsstyrelsen finner tanken sympatisk. Däremot finns det olika uppfattningar om var en sådan tidsgräns bör ligga. Tre, fyra och fem mandatperioder (d.v.s. 6, 8 eller 10 år) har lyfts fram som möjliga alternativ. Förespråkarna för det korta alternativet menar att det är viktigt med förnyelse, och att sex år räcker för att hinna bidra med de synpunkter och särskilda erfarenheter man besitter. Förespråkarna för de längre alternativen menar, att 6 år är en allt för kort tid om man vill att ledamöterna skall hinna växa in i rollen som styrelseledamot, tillägna sig kunskaper och erfarenheter samt hinna väcka, arbeta med och genomföra nya idéer. Även 8 år kan ibland vara en allt för kort tid. Förnyelse är ett honnörsord, men det är också kontinuitet och erfarenhet! En eventuell tidsbegränsning bör naturligtvis ses som en "max-gräns", vilket gör att det står varje styrelseledamot fritt att avgå tidigare, om man så vill.

Inför beslutet om Reviderade stadgar ber förbundsstyrelsen nu om lite råd och vägledning från medlemsföreningarna. Vill Ni alltså vara snälla och fylla i följande enkät, samt skicka tillbaka den senast den 1/3.

Ju fler svar som kommer in, desto bättre beslut!

1. Bör uppdraget som styrelseledamot begränsas i tid? JA NEJ
2. Om svaret är JA – vad bör gränsen ligga? 6 år 8 år 10 år

annat alternativ _____ år.

Förbundsstyrelsen är också osäker på om en sådan här regel bör finnas med i stadgarna eller inte. Kanske vore det bättre att riksstämman i stället skickar med direktiv till varje ny valberedning. Fördelen med ett sådant system vore, att direktiven kan varieras. Det kan uppstå lägen där det inte är förnyelse utan andra kriterier som för tillfället kan vara viktigare, t.ex. geografisk spridning, könsfördelning, åldersstruktur, speciella kunskaper o.s.v.

3. Bör ett eventuellt beslut om tidsbegränsning finnas med i stadgarna? JA NEJ
4. Om tidsbegränsningen stadgeregleras – skall riksstämman kunna medge undantag? JA NEJ

Tack för Er medverkan!

Enkäten skickas, faxas eller mailas till

Sveriges Släktforskarförbund,
Box 30222, 104 25 STOCKHOLM
Fax 08-695 08 24
e-mail genealog@genealogi.se

ANGELÄGET 1/02

Nya stadgar - äntligen

Presentation av förbundsordförande Ted Rosvall.

Ur Angeläget nr 1 / 2002

Så var det dags igen för den stundtals infekterade frågan om nya stadgar för Sveriges Släktforskarförbund. Förbundsstyrelsen har vid sitt senaste sammanträde kommit fram till ett nytt och delvis radikalt förslag, som förhoppningsvis löser de problem och låsningar som tidigare funnits kring, framför allt två frågor; de ”stödande medlemmarna” och frågorna kring avgifter och representation för regionala förbund, moderföreningar och andra sammanslutningar av föreningar. Förbundsstyrelsen hoppas på stor uppslutning kring det nya förslaget, som härmed presenteras.

Stödande medlemmar

I de nu gällande stadgarna sägs att Sveriges Släktforskarförbund har två typer av medlemmar:

Medlemsorganisationer (”Släktforskarföreningar”) samt Stödande medlemmar.

Under senare år har missnöjet med denna konstruktion ökat, vilket också visade sig i den remissrunda och under den debatt vid Släktforskar- och Förtroendemannakonferensen i Leksand, som förbundet ordnade under våren 2001. Kritikerna hävdar att ett förbund inte skall ha enskilda medlemmar, oavsett vad man kallar dem, utan endast föreningar eller grupper av föreningar. Försvaren av systemet menar, att konstruktionen är absolut nödvändig för att förbundet skall kunna bibehålla sin status av ideell förening och därmed få behålla skatte- och momsbefrielse.

I Skattemyndighetens informationsbroschyr ”Ideella föreningar” (RSV 324 utgåva 12) talas det om förutsättningarna för att föreningar skall erhålla skatte- och momsbefrielse. De viktigaste bland dessa är **allmännyttigt ändamål, verksamhetens art, öppenhet och inkomstanvändning.**

De två första punkterna innebär inga problem för vår organisation, och förmodligen inte heller den

sista. Öppenheten, d.v.s. att vem som helst skall kunna bli medlem i organisationen, skulle kunna vara ett argument för att behålla systemet med stödande medlemmar. I detta avsnitt skriver emellertid myndigheten följande;

”För riksförbund, distriktförbund eller samarbetsorganisationer och liknande gäller att medlemsföreningarna i sin tur måste ha en öppen medlemsantagning”.

Förbundsstyrelsen anser att denna skrivning inte kan misstolkas. Sveriges Släktforskarförbund behöver inte ha enskilda (stödande) medlemmar för att bibehålla skatte- och momsbefrielse. Det räcker med att våra medlemsorganisationer har öppenheten inskriven i sina stadgar. Eftersom just detta är ett krav för att en förening skall vinna inträde i förbundet föreligger inga problem i detta avseende.

Kan det då finnas några andra skäl för att behålla systemet med stödande medlemmar?

Det har talats om en gemensamhetskapande modell, och om att ett starkt förbund (= många stödande medlemmar) skulle ge förbundet en större styrka och trovärdighet, exempelvis i kontakterna med myndigheter, med arkivvärlden o.s.v. Det kan emellertid anföras att förekomsten av två sorters anslutningar för släktforskare, dels medlemskapet i den lokala föreningen, dels det stödande medlemskapet i förbundet, också kan upplevas som allt annat än gemensamhetskapande. Tvärt om skapar man här en sorts A-lag och B-lag, där A-laget (de stödande medlemmarna) förses med särskilda förmåner; rabatter, möjligheten att gå med i Rötters Vänner o.s.v. medan B-laget (organisationsmedlemmarna), trots att de via sina respektive föreningar ingår i samma förbund, inte får några särskilda förmåner.

Även demokratiaspekten har av många bedömts innebära en belastning för förbundet. De närmare

10.000 stödande medlemmarna har inget som helst inflytande över verksamheten, ingen rösträtt, ingen förslagsrätt. Detta är i och för sig helt korrekt, eftersom ett förbund per definition skall vara en sammanslutning av föreningar och inte av enskilda, men utgör ändå ett problem, inte minst på det känslomässiga planet. Svenskarna är ett föreningsälskande och föreningsmedvetet folk, och all tradition säger, att är man medlem i en organisation så är man också delaktig och har möjlighet att påverka. Distinktionen ”stödande” är inte tillräckligt tydlig för att förklara eller ursäkta avsaknaden av normal föreningsdemokrati.

Förbundsstyrelsen har kommit fram till följande slutsatser:

Stadgarna bör endast innehålla två typer av medlemskap:

* Medlemsförening och Sammanslutning av medlemsföreningar (regionala förbund, moderföreningar och liknande).

* Någon särskild definition av eller namn på de personer som idag kallas stödande medlemmar behövs inte. Förbundet har, enligt skatte-reglerna rätt, att ta ut en särskild avgift för den ideella tidskriften. Om man kallar detta för en prenumeration, subskription eller medlemsförmån är ointressant. Möjligen bör man fundera på om Svenska Antavlor borde ingå som nummer 6-7 i varje års serie av Släkthistoriskt Forum, eftersom den ingår i abonnemanget. Släktforskarernas Årsbok bör däremot av samma skäl inte ingå i serien, eftersom den beställs separat och mot extra avgift.

* Förbundsstyrelsen finner att själva hanteringen av prenumerationer/abonnemangen kan fortsätta på ungefär samma sätt som tidigare. Remissvaren från medlemsföreningarna visar att det inte finns något intresse från föreningarnas sida av att vara aktiva förmedlare av ShF eller att hantera avgifter och registeravgifter. Det bör däremot

övervägas om inte differentierade avgifter bör provas. ShF med Svenska Antavlor skulle t.ex. kunna kosta 180:- för medlemmar i förbundets medlemsföreningar, däremot 220:- för alla övriga, inklusive bibliotek och arkiv. Detta är emellertid en styrelsefråga och behöver inte ingå i stadgarna.

* Som en följd av dessa åtgärder bör rabattförmåner liksom möjligheten att vara med i Rötters Vänner m.m. tillfalla samtliga föreningsanslutna släktforskare - inte bara dem som håller sig med ShF. Eftersom förbundet inte har något centralt register över samtliga medlemmar i våra medlemsföreningar kan kontrollen av påståenden om föreningsmedlemskap bli ett problem. Detta torde dock kunna gå att lösa genom stickprov. I övrigt bör väl policyn i första hand vara att förbundet litar på sina släktforskarkamrater.

Sammanslutning

När det gäller de regionala förbunden, moderföreningar och andra sammanslutningar av föreningar har förbundsstyrelsens ambitionen varit att försöka hitta en skrivning som jämställer dem alla, ger både de överordnade föreningarna/förbunden och de underordnade föreningarna en naturlig knytning till Sveriges Släktforskarförbund, med rimlig representation vid Riksstämman samt ett avgiftssystem som innebär att dubbla organisationsavgifter kan undvikas.

Förbundsstyrelsen har kommit fram till följande modell:

* Sammanslutning av föreningar (i fortsättningen kallad "Sammanslutning"), skall kunna vinna inträde i Sveriges Släktforskarförbund, om alla de föreningar som ingår i gruppen är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund och därmed uppfyller kraven om öppenhet m.m. Den årliga organisationsavgiften beräknas med X kronor (förslaget är 100:-) per ansluten medlemsförening.

* Sammanslutning med mindre än 10 medlemsföreningar erhåller en egen plats vid riksstämman, sammanslutning med 10 eller fler medlemsföreningar erhåller två egna platser vid riksstämman.

* Om Sammanslutning även har direktanslutna medlemmar eller medlemmar, som står utanför de ordinarie medlemsföreningarna/dotterföreningarna, redovisar sammanslutningen dessa såsom sina egna medlemmar, betalar organisationsavgift beräknad på antalet sådana medlemmar x 7:- och tillgodoräknar sig dessa medlemmar vid beräkning av antalet representanter vid Riksstämman. Denna avgift läggs till den ordinarie årsavgiften för Sammanslutning.

Övriga överväganden

Tidsbegränsning av styrelseuppdrag;

Förbundsstyrelsen vill gärna ha lite vägledning och förankring

bland medlemsföreningarna kring detta nya förslag. Se sidan 16

Representation

I takt med att förbundet fått allt fler medlemsföreningar har också antalet ombud vid riksstämman ökat. Till Linköping 2000 kom 130, till Borås 2001 140 ombud. Med de nya tankarna om sammanslutningars representation kommer antalet möjliga ombud sannolikt att öka dramatiskt, en utveckling som inte enbart är positiv. Det finns en gräns för när riksstämmorna blir allt för otympliga och svåra att genomföra. Det är svårt att hitta lämpliga lokaler för så många personer (kanske 200 ombud plus alla övriga som vill närvara vid stämman), och ännu svårare att få upprop, debatt, omröstningar m.m. att fungera på ett tillfredsställande sätt. Förbundsstyrelsen föreslår därför nya gränser för representationen och antalet ombud, enligt följande;

- 299 medlemmar 1 ombud
300- 999 medlemmar 2 ombud
1000- medlemmar 3 ombud

Stockholm den 4 februari 2002

Ted Rosvall
Förbundsordförande

Redaktionskommitté för Släkthistoriskt Forum

Ny redaktör för Släkthistoriskt Forum är Hans Egeskog. Han efterträder Elisabeth Thorsell.

Förbundet beslöt att tillsätta en redaktionskommitté för Släkthistoriskt Forum. Vår tidningsmakare för Tidningen Släktdata, Charlotte Börjesson ingår i kommittén.

Bilden här intill, med alla kommittédeltagare, är tagen vid första mötet i mitten av januari i år. I årets första nummer av Släkthistoriskt Forum kommer kommittén att presenteras.

CBn

Bilden

*Ted Rosvall, Maud Lindeberg, Hans Egeskog, Tom Juslin
samt Charlotte Börjesson*

Foto: Håkan Skogsjö

Axplock från nättidningen Rötter

Av Charlotte Börjesson

Vi Släktforskare

I februari var det premiär för första numret av det digitala nyhetsbrevet "Vi Släktforskare". Det ges ut i pdf-format av Elisabeth Thorsell, tidigare redaktör för Släkthistoriskt Forum, med tio nummer per år.

I premiärnumret finns det kortare artiklar som "Vad hade farfar för betyg?", "Brittisk folkräkning med bekymmer" och "Svenska folkets kungliga minnen". Dessutom finns notiser, anmälningar av böcker och CD-skivor samt länktips.

Vi Släktforskare har inget som helst samband med någon organisation eller förening.

Innehållet kommer att vara en salig blandning av kortare artiklar, aktuella notiser om stort och smått med släktforskaranknytning, bok- och cd-anmälningar.

Emigrationsforskning är ett av Elisabeths intressen, och det kommer också att märkas i Vi Släktforskare.

De länkar som kommer att finnas är klickbara och flertalet av länkarna är kommenterade.

Prenumerationen löper per kalenderår, och kostar 125 kr, som inbetalas till postgiro 66 55 29-4. På inbetalningen ska namn och e-postadress framgå. Maila gärna till Elisabeth samtidigt som inbetalning sker så kommer även e-postadressen fram den vägen. När betalningen är gjord, kommer det senaste numret av Vi Släktforskare i din e-postlåda, tillsammans med en länk till arkivsida, där årets äldre nummer finns.

På Rötters hemsida finns mer information; www.genealogi.se

På första sidan under rubriken Fler nyheter och notiser finns artikeln med namn Premiär för pdf-brev för släktforskare. Klicka på länken Läs mer här och därifrån kan du även länka dig till ett provnummer.

CD med soldater

Utgiven av Björn Lippold, Centrala Soldatregistret

Björn Lippold meddelar att en ny CD-skiva med en sökdatabas av 195 584 indelta soldater finns ute. Den kom ut i december straxt före jul och finns bl. a på Centrala Soldatregistret.

På CD skivan som är gjord för PC lösning som har ljudkort, finns också information om Yngre indelningsverket samt om de soldatregister som finns runt om i landet och hur arbetet med registreringen går till.

Skivan säljs för 225:- kronor och tar i dag upp ungefär hälften av de soldater som funnits i indelningsverkets organisation. I fortsättning är det meningen att skivan skall komma ut med nya soldater i sökbasen varje höst. Skivan kommer att finnas hos de flesta Soldatregister runt om i Sverige.

Den går också att beställa direkt från Centrala Soldatregistret via e-post: bjorn.lippold@p4.mil.se

Den sänds sedan tillsammans med faktura och inbetalningskort.

Forska på nätet (och med rabatt...)

Sveriges Släktforskarförbund har ingått ett samarbetsavtal med företaget Geline AB. Detta avtal ger alla medlemmar, både förbundets stödjande och alla föreningsmedlemmar i förbundets 131 föreningar en bra rabatt på årsabonnemanget på "Kyrkoböcker på Nätet".

För 1995:- får Du som är medlem tillgång till så småningom hela Sveriges samlade bestånd av kyrkoböcker, från tidernas begynnelse fram till sent 1800-tal. Du sparar omkring 700:- kr per år på detta. Från den 1 mars 2002 kommer Geline AB även att kunna erbjuda delbetalningar av helårsabonnemang. Kravet är att den löpande betalningen sker via autogiro och då månadsvis under ett år. Dessutom tillkommer exp. avgift per betalningstillfälle om 45:- kr för icke medlemmar respektive 25:- kr för personer som rymms inom samarbetsavtalet nämnt ovan.

För närvarande finns två hela län, Kalmar och Östergötland direkt tillgängliga på nätet, Värmland och Kronoberg är på gång, och förhoppningsvis hinns även Göteborgs- och Bohuslän och kanske Jönköpings län med före årets slut. Geline räknar med att ha klarat av hela Sverige inom en treårsperiod.

Detta avtal gäller i tre år framöver, och Geline har lovat att inte höja priset under denna period.

Förbundet hoppas att avtalet om "Kyrkoböcker på Nätet" blir till glädje och nytta för stora skaror släkt- och hembygdsforskare.

På Rötters hemsida finns mer information; www.genealogi.se

På första sidan under rubriken Fler nyheter och notiser finns artikeln Premiär för pdf-brev för släktforskare. Klicka på länken Läs mer här så kommer du till det gemensamma avtalet.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning
återsändes försändelsen med
den nya adressen angiven.

Välkommen till Föreningen Släktdatas

Vårmöte

**Lördagen den 13 april kl. 11.00
på IOGT-NTO's Nordengården, Stockholmsgatan 16, Göteborg.**

Program

**Förslag till mötets föredragningslista
kommer att finnas på hemsidan samt delas ut på plats**

**Charlotte Börjesson demonstrerar och ger tips om
olika bildbehandlingsprogram
inskanning av fotografier, negativ och diabilder**

**Välkommen till ett trevligt möte med servering
som föreningen bjuder på.**

**Föreningen Släktdatas medlemmar hälsas välkomna till
GöteborgsRegionens Släktforskares medlemsmöten.**

På Släktdatas hemsida finns aktuell information om de aktiviteter för oss medlemmar som vi är välkomna till. Ta gärna för vana att titta där också då eventuella förändringar kommer att framgå där.

Måndagen 13 maj Östra Begravningsplatsen i Göteborg

Arkivarie **Bengt O. T. Sjögren** visar begravningsplatsen.
Samling vid kapellet kl 1500. Fri park. Infart. från. Nobelplatsen
Ingen avgift eller anmälan

Lördagen 25 maj Bussutfärd i Västergötland "i Arns fotspår"

Avresa kl. 08.00 från Exercishuset vid Heden. Åter ca kl. 20.00.
Bla besöker vi Länsmuseum i Skara, Varnhems klosterkyrka och museum, Forshems kyrka, Aranäs medeltidsborg.
Avgiften 450:- inkluderar inträdet, f.m. kaffe och lunch.
Anmälan senast den 16 maj

Anmälan till aktivitet görs till Stina, tel 031-25 75 55 eller Karin, tel. 031-40 85 20